

V Bruseli 1. októbra 2018
(OR. en)

10756/3/18
REV 3

JAI 728	DATAPROTECT 151
FREMP 117	DIGIT 148
DROIPEN 100	EDUC 287
COHOM 92	EMCO 3
ANTIDISCRIM 14	EMPL 378
ASILE 51	GENDER 24
ASIM 93	JEUN 86
COPEN 246	JUSTCIV 183
COSI 172	MIGR 107
COTER 99	SOC 471
CT 126	VISA 181
DAPIX 227	

POZNÁMKA

Od:	Predsedníctvo
Komu:	Delegácie
Č. predch. dok.:	10756/2/18 REV 2
Predmet:	Závery Rady o uplatňovaní Charty základných práv EÚ v roku 2017

Delegáciám v prílohe zasielame kompromisný návrh záverov Rady o uplatňovaní Charty základných práv v roku 2017, ktorý vypracovalo predsedníctvo s ohľadom na príspevky delegácií. Tieto závery preskúmala pracovná skupina pre základné práva, občianske práva a voľný pohyb osôb (FREMP), ktoré sa konalo 19. septembra 2018.

**ZÁVERY RADY O UPLATŇOVANÍ CHARTY
ZÁKLADNÝCH PRÁV V ROKU 2017**

I. ÚVOD

1. Rada potvrdzuje, že Európska únia je „úniou hodnôt“, ktoré sú zakotvené v článku 2 Zmluvy o Európskej únii, a založená na rešpektovaní ľudskej dôstojnosti, slobody, demokracie, rovnosti, právneho štátu a ľudských práv vrátane práv osôb patriacich k menšinám. Dodržiavanie základných práv je kľúčové pre zabezpečenie toho, aby bola EÚ miestom, kde môžu ľudia prosperovať, uplatňovať svoje práva a slobody a žiť bez diskriminácie. EÚ a jej členské štáty by pri vykonávaní práva EÚ preto mali dodržiavať chartu v rámci všetkých svojich činností a vo všetkých oblastiach politiky EÚ.
2. Rada v tomto kontexte pozitívne vníma správu Komisie o uplatňovaní Charty základných práv EÚ (ďalej len „charta“) za rok 2017¹, ako aj správu o základných právach Agentúry EÚ pre základné práva (ďalej len „agentúra“) za rok 2018².

¹ ST 9542/18.

² ST 9557/18.

3. Rada pripomína, že podľa článku 51 charty sú ustanovenia charty určené všetkým inštitúciám, orgánom, úradom a agentúram Únie, ako aj – pri dodržaní zásady subsidiarity – členským štátom, ak vykonávajú právo Únie. Rada vyzýva všetky tieto strany, aby chartu uplatňovali a zasadzovali sa za jej využívanie na rôznych úrovniach. Rada vyzýva členské štáty, aby podporovali informovanosť o právach vyplývajúcich z charty vrátane príslušnej judikatúry Súdneho dvora Európskej únie, a to najmä medzi európskymi občanmi, v širokej verejnosti a medzi zamestnancami vnútroštátnych orgánov, a aby zabezpečili ponuku cielených modulov odbornej prípravy pre osoby vykonávajúce právnické povolania vrátane sudcov.
4. Rada v tejto súvislosti víta konferencie venované problematike charty, ktoré zorganizovali jednotlivé predsedníctva Rady, a so záujmom očakáva nadchádzajúcu konferenciu s názvom „Národný život“ Charty základných práv EÚ: možnosti zlepšenia informovanosti, odbornej justičnej prípravy a implementácie, ktorá sa uskutoční 23. a 24. októbra 2018. Na konferencii sa bude diskutovať o rôznych nástrojoch na zlepšenie implementácie charty a zvyšovanie povedomia o právach vyplývajúcich z nej. Táto konferencia bude tiež pre agentúru príležitosťou na prezentáciu jej pripravovanej príručky, ktorá obsahuje usmernenia týkajúce sa uplatniteľnosti charty.
5. Rada so záujmom očakáva nadchádzajúce 10. výročie právnej záväznosti charty v roku 2019, ktorú charta získala po nadobudnutí platnosti Lisabonskej zmluvy. Toto výročie bude príležitosťou zamyslieť sa nad doterajšími skúsenosťami a nad ďalšími spôsobmi, ktorými by sa dalo zabezpečiť využitie celého potenciálu charty.
6. Rada poukazuje na úlohu, ktorú pri výklade a uplatňovaní charty v EÚ zohráva Súdny dvor Európskej únie, ktorý prostredníctvom svojej judikatúry taktiež poskytuje ďalšie usmernenia k uplatňovaniu charty pre sudcov a súdy členských štátov. Súdny dvor prispieva k tomu, aby sa charta stala realitou pre ľudí v ich každodennom živote.

7. Rada uznáva zásadnú úlohu, ktorú zohráva agentúra v zmysle jej zriaďovacieho nariadenia pri získavaní a šírení relevantných, objektívnych, spoľahlivých a porovnateľných údajov a pri poskytovaní na dôkazoch založenej praktickej pomoci a odborných znalostí v oblasti základných práv, čím sa v celej EÚ podporuje kultúra ľudských práv. To sa jasne zdôraznilo aj v druhom nezávislom externom hodnotení agentúry, ktorú v decembri 2017 uvítala správna rada agentúry a ktorá sa neskôr predložila Rade. Rada zváži akýkoľvek návrh na revíziu zriaďovacieho nariadenia, ktorý sa jej Komisia rozhodne predložiť, a to s ohľadom na externé hodnotenie agentúry v roku 2017 a odporúčania správnej rady agentúry vychádzajúce z tohto hodnotenia.
8. Rada víta dobrú spoluprácu s medzinárodnými organizáciami, ktorá sa vykonáva v rámci právomocí Únie najmä s Radou Európy a jej expertnými orgánmi, ako je napr. Benátska komisia.

II. REŠPEKTOVANIE DEMOKRACIE A ZÁSAD PRÁVNEHO ŠTÁTU AKO PREDPOKLADU PRE PLNÉ UPLATŇOVANIE ZÁKLADNÝCH PRÁV

9. Demokracia je ústrednou hodnotou spoločnou pre EÚ a všetky jej členské štáty. Rada so záujmom očakáva kolokvium Komisie o základných právach, ktoré bude v roku 2018 venované dôležitej téme „Demokracia v EÚ“. Toto kolokvium bude **dobre načasovanou** príležitosťou na diskusiu na najvyššej politickej a odbornej úrovni o tom, ako obnoviť demokratické mechanizmy v EÚ a európskej spoločnosti, a na identifikovanie možných spôsobov posilnenia slobodnej, inkluzívnej a otvorenej demokracie v EÚ.

10. V súvislosti s nadchádzajúcimi európskymi voľbami v máji 2019 poukazuje Rada na význam prijatia opatrení na podporu účasti a demokratickej participácie, ako aj na narastajúci problém masívnych digitálnych dezinformačných kampaní. Rada víta opatrenia, ktoré v tejto súvislosti podnikla Komisia, a to aj v svojom oznámení „Boj proti dezinformáciám na internete“, ktorého cieľom je presadzovať konzistentný prístup členských štátov k tomuto zložitému problému, a so záujmom očakáva výsledky plánovaných opatrení. Rada okrem toho berie na vedomie prácu, ktorú v tejto oblasti vykonávajú jednotlivé členské štáty a Európska služba pre vonkajšiu činnosť, a zdôrazňuje, že toto úsilie môže prispieť aj k podpore medzinárodných partnerov pri riešení týchto otázok na celom svete.
11. Rada v rámci medzinárodného práva, práva EÚ a vnútroštátneho práva zdôrazňuje kľúčovú úlohu, ktorú v presadzovaní základných a **ľudských** práv zohráva dynamická občianska spoločnosť, ktorá tým zároveň prispieva k fungovaniu demokracie. Rada pripomína, že je dôležité ukončiť akékoľvek nepotrebné, nezákonné alebo svojvoľné obmedzovanie priestoru pre občiansku spoločnosť a zdržať sa takéhoto obmedzovania, najmä pokiaľ ide o slobodu združovania, pokojného zhromažďovania a prejavu.
12. Rada pripomína, že zásada právneho štátu je jednou zo základných hodnôt Únie a základným predpokladom pre dodržiavanie základných práv.
13. Pripomína tiež, že Rada a členské štáty zasadajúce v Rade sa zaviazali k nadviazaniu dialógu medzi všetkými členskými štátmi v rámci Rady, ktorého cieľom je presadzovanie a ochrana právneho štátu v rámci zmlúv, a so záujmom očakáva vyhodnotenie dialógu o právnom štáte v Rade do konca roku 2019.

14. Rada podčiarkuje dôležitosť dôvery vo verejné inštitúcie a víta skutočnosť, že tohtoročný výročný dialóg o právnom štáte v rámci Rady sa bude venovať práve tejto téme. Na seminári, ktorý predsedníctvo zorganizovalo 11. júla 2018, sa konštatovalo, že dôvera je nevyhnutným predpokladom riadneho fungovania zákonodárnej, výkonnej a súdnej zložky štátnej moci, a diskutovalo sa o rôznych opatreniach, ktoré by prispeli k prehĺbeniu alebo opätovnému nastoleniu dôvery vrátane väčšej otvorenosti a transparentnosti. Rada so záujmom očakáva diskusiu ministrov na zasadnutí Rady pre všeobecné záležitosti.

III. BUDOVANIE KULTÚRY ZÁKLADNÝCH PRÁV V EÚ

15. Rada víta angažovanosť Komisie v presadzovaní ochrany základných práv v EÚ, ktorej súčasťou je aj organizácia výročného kolokvia o základných právach.
16. Rada zdôrazňuje význam posilňovania ucelenosti a jednotnosti medzi vnútornými politikami v oblasti základných práv a vonkajšími politikami v oblasti ľudských práv.
17. Rada sa naďalej zasadzuje za pristúpenie EÚ k Európskemu dohovoru o ľudských právach (EDLP), čím sa posilnia spoločné hodnoty Únie, zlepši sa účinnosť práva EÚ a zvýši sa súdržnosť ochrany základných práv v Európe. Rada vyzýva Komisiu, aby urýchlene ukončila svoju analýzu právnych otázok, na ktoré poukázal Súdny dvor Európskej únie v stanovisku 2/13, aby sa ňou mohla zaoberať Rada.
18. EÚ pri príležitosti 70. výročia Všeobecnej deklarácie ľudských práv v roku 2018 opätovne potvrdzuje svoju úlohu pri stanovení globálnej referenčnej hodnoty, pokiaľ ide o všeobecnú ochranu a presadzovanie ľudských práv, ako aj budovanie kultúry ľudských práv.

Plné uplatňovanie ľudských práv žien a dievčat

19. Rada víta kolokvium Komisie o základných právach z roku 2017, ktoré sa zaoberalo podporou práv žien a rodovej rovnosti, posilnením hospodárskeho, politického a sociálneho postavenia žien, právami žien vo verejnej a súkromnej sfére a bojom proti všetkým formám násilia voči ženám a dievčatám.
20. Rada v tejto súvislosti víta prácu Európskeho inštitútu pre rodovú rovnosť (EIGE) – najmä jeho Index rodovej rovnosti 2017, v rámci ktorého sa meria rovnosť medzi ženami a mužmi v Európskej únii v rokoch 2005 až 2015 – ako komplexné opatrenie na podporu lepšie informovanej tvorby politiky a zvýšenie povedomia o otázkach rodovej rovnosti na úrovni EÚ a na vnútroštátnej úrovni.
21. Rada zdôrazňuje potrebu presadzovať a chrániť **plné uplatňovanie ľudských práv žien a dievčat** a posilniť ochranu všetkých žien a dievčat pred všetkými formami násilia vo všetkých prostrediach.
22. Rada pripomína svoje rozhodnutia o podpise³ Dohovoru Rady Európy o predchádzaní násiliu na ženách a domácejmu násiliu a o boji proti nemu (Istanbulský dohovor) zo strany EÚ a jej takto vyjadrený úmysel pristúpiť k uzavretiu dohovoru a vyzýva Komisiu, aby predložila analýzu povinností, ktoré budú pre EÚ z dohovoru vyplývať s ohľadom na jej inštitúcie, orgány a agentúry, ako aj na jej personál. Rada vyzýva členské štáty, ktoré Istanbulský dohovor zatiaľ neratifikovali, aby tak urobili čo najskôr.

³ Rozhodnutie Rady (EÚ) 2017/865 a rozhodnutie Rady (EÚ) 2017/866 z 11. mája 2017 (Ú. v. EÚ L 131/11, 20.5.2017).

Boj proti rasizmu a xenofóbii

23. Výsledky druhého prieskumu EÚ týkajúceho sa menšín a diskriminácie (EÚ – MIDIS)⁴, ako aj správy ďalších relevantných organizácií, poukazujú na znepokojujúci trend, pokiaľ ide o množstvo foriem nenávisti a neznášanlivosti vrátane značne rozšírenej diskriminácie, obťažovania a diskriminačného profilovania.
24. Rada víta a podporuje prácu skupiny EÚ na vysokej úrovni pre boj proti rasizmu, xenofóbii a iným formám neznášanlivosti, ktorá podnietila diskusiu, spoluprácu, výmenu osvedčených postupov a zostavenie usmernení vo viacerých kľúčových oblastiach. Táto skupina je platformou na podporu úsilia EÚ a členských štátov o účinné vykonávanie príslušných pravidiel a zavedenie účinných politík na predchádzanie trestným činom z nenávisti a **podnecovania k nenávisti a násiliu** (vrátane protizákonného nenávistného prejavu na internete) a boj proti takémuto konaniu.
25. Rada vyzýva členské štáty, aby na túto prácu nadviazali s cieľom dosiahnuť konkrétny praktický pokrok, pokiaľ ide o rasizmus a xenofóbiu, a využili pritom možnosti podpory a operačnej pomoci zo strany EÚ a medzinárodných orgánov v záujme lepšieho identifikovania nedostatkov a ich riešenia.
26. Rada tiež členské štáty vyzýva, aby ďalej zlepšili evidenciu trestných činov z nenávisti a systematicky zhromažďovali a pravidelne zverejňovali spoľahlivé údaje o trestných činoch z nenávisti s cieľom umožniť vnútroštátnym orgánom vyvinúť účinné a podložené právne a politické odpovede na tieto javy. Členské štáty sa tiež nabádajú, aby zabezpečili, že rozličné formy trestných činov z nenávisti budú v rámci ich vnútroštátneho práva zakázané, a aby prijali opatrenia na predchádzanie prípadom trestných činov z nenávisti a **podnecovania k nenávisti a násiliu** a na potláčanie takýchto trestných činov – najmä účinným vyšetrovaním a trestným stíhaním – s cieľom zabrániť ich beztrestnosti.

⁴ <http://fra.europa.eu/en/project/2015/eu-midis-ii-european-union-minorities-and-discrimination-survey>

27. Hoci Rada zdôrazňuje zásadný význam slobody prejavu, víta tiež dobrovoľný dialóg vedený v rámci Kódexu správania pre boj proti nezákonným nenávisným prejavom online a pozitívne výsledky monitorovania v roku 2017, z ktorých vyplýva, že IT platformy odstránili približne 70 % obsahu, ktorý im bol oznámený, v porovnaní s 28 % v rámci predchádzajúceho monitorovania. Rada víta, že kódex správania sa stáva štandardom odvetvia a pozornosť mu venujú aj menšie platformy.

Presadzovanie nediskriminácie.

28. Rada víta a podporuje prácu skupiny EÚ na vysokej úrovni pre nediskrimináciu, rovnosť a rozmanitosť a jej podskupiny v oblasti prípadného zlepšenia získavania a využívania údajov týkajúcich sa rovnosti. Vyzýva členské štáty, aby sa na práci tejto podskupiny zúčastňovali a pokračovali v zvyšovaní kvality a rozširovaní používania údajov týkajúcich sa rovnosti pri tvorbe svojich politík. Rada v tejto súvislosti so záujmom očakáva nové usmernenia na zlepšenie získavania a využívania údajov v oblasti rovnosti.
29. Rada tiež víta prebiehajúce diskusie o normách pre subjekty činné v oblasti rovnosti a pozitívne hodnotí odporúčanie⁵, ktoré Komisia adresovala členským štátom vo vzťahu k opatreniam, ktoré môžu uplatniť na zvýšenie účinnosti a nezávislosti činnosti takýchto subjektov.
30. Rada zdôrazňuje, že je potrebné prijať opatrenia na národnej a únijnej úrovni s cieľom bojovať vo všetkých členských štátoch proti neznášanlivosti, diskriminácii a **podnecovaniu k nenávisti a násiliu**, a to aj voči náboženským skupinám.⁶

⁵ Odporúčanie Komisie 2018/951 z 22. júna 2018, Ú. v. EÚ L 167/28 zo 4. júla 2018.

⁶ **Jedna delegácia navrhla začleniť „najmä kresťanom a Židom“.**

Integrácia Rómov

31. Rada víta diskusiu o preskúmaní rámca EÚ pre vnútroštátne stratégie integrácie Rómov do roku 2020, ktoré Komisia vykonala v polovici trvania uvedeného rámca. Preskúmanie ukazuje prvé známky pokroku, najmä pokiaľ ide o to, aby deti ukončovali svoju povinnú dennú školskú dochádzku, a o presadzovanie vzdelávania v ranom detstve. Stále však existujú prekážky (v oblasti vzdelávania a bývania), ktoré naďalej brzdia úsilie premietnuť tieto iniciatívy do rozšírených pracovných príležitostí. Rada naliehavo vyzýva členské štáty, aby pokračovali v boji proti rasizmu a **podnecovaniu k nenávisti a násiliu** voči Rómom a aby posilňovali sociálnu a hospodársku integráciu Rómov, a to aj vzhľadom na odporúčania pre jednotlivé krajiny vydané v rámci európskeho semestra.

Práva osôb so zdravotným postihnutím

32. **Rada potvrdzuje svoje odhodlanie presadzovať, chrániť a zabezpečovať plné a rovnaké uplatňovanie všetkých ľudských práv všetkými osobami so zdravotným postihnutím. Rada naliehavo vyzýva členské štáty, aby pokračovali v úsilí o vykonávanie Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím a podporovali rovnosť a nediskrimináciu v súlade s týmto dohovorom a Európskou stratégiou pre oblasť zdravotného postihnutia na roky 2010 – 2020.**

Práva dieťaťa

33. Rada potvrdzuje svoj záväzok pokračovať v **presadzovaní** práva každého dieťaťa na rozvoj jeho osobnosti v čo najväčšej miere v súlade s Dohovorom OSN o právach dieťaťa a článkom 24 charty.
34. Rada víta skutočnosť, že ministri zahraničných vecí EÚ prijali revidované usmernenia EÚ pre presadzovanie a ochranu práv dieťaťa – Nezabudnúť na žiadne dieťa (2017). V týchto usmerneniach sa stanovuje komplexná stratégia EÚ, podľa ktorej je potrebné zintenzívniť úsilie s cieľom zabezpečiť, aby politiky a činnosti EÚ prinášali úžitok všetkým deťom, najmä najviac marginalizovaným a **najzraniteľnejším**.

Ochrana migrujúcich detí

35. Osobitne zraniteľné sú deti migrantov, najmä maloleté osoby bez sprievodu, ktoré sú tiež neustále vystavené riziku násilia, fyzického zneužívania, vykorisťovania, sexuálneho zneužívania a obchodovania s ľuďmi. Rada v tejto súvislosti pripomína svoje závery o migrujúcich deťoch z 8. júna 2017, ktoré boli prijaté v nadväznosti na oznámenie Komisie z 12. apríla 2017 o tejto otázke⁷.
36. Rada víta založenie Európskej siete pre opatrovníctvo, ktorá uľahčí spoluprácu medzi príslušnými vnútroštátnymi orgánmi a výmenu osvedčených postupov.

⁷ Závery Rady Európskej únie a zástupcov vlád členských štátov o ochrane migrujúcich detí z 8. júna 2017 a oznámenie Komisie Európskemu parlamentu a Rade z 12. apríla 2017 o ochrane migrujúcich detí, COM(2017) 211 final.

Rovnosť LGBTI osôb⁸

37. Rada konštatuje, že osoby LGBTI sú v celej EÚ stále častými obeťami diskriminácie, fyzického násillia a **podnecovania k nenávisti a násilliu**. Rada preto pripomína svoje závery z roku 2016 o rovnosti LGBTI osôb⁹ a so záujmom berie na vedomie výročnú správu o zozname opatrení Komisie na dosiahnutie pokroku z hľadiska rovnosti LGBTI osôb za rok 2017, ktorá bola predložená 1. marca 2018, v Deň nulovej diskriminácie.¹⁰
38. Rada pozitívne hodnotí úsilie, ktoré agentúry vyvíjala v roku 2018 v súvislosti s prípravou druhého celoúnijného prieskumu otázkach LGBTI¹¹, ktorého účelom je získať dodatočné **súbory** údajov a pomôcť tak inštitúciám EÚ a členským štátom pri vykonávaní práva EÚ v oblasti ochrany základných práv osôb LGBTI. Rada so záujmom očakáva uverejnenie budúcich prieskumov agentúry na túto tému, ktoré pomôžu identifikovať existujúce trendy.

Prístup k starnutiu založený na právach

39. Rada uznáva problémy vyplývajúce zo starnutia obyvateľstva v Európe a opätovne potvrdzuje, že je dôležité zabezpečiť, aby sa základné práva ľudí dodržiavali počas celého ich života a aby sa uznávali a rešpektovali osobitné potreby starších ľudí. Rada víta úsilie, ktoré členské štáty vyvíjajú v tejto oblasti.

⁸ **Jedna delegácia navrhla túto časť vypustiť.**

⁹ Prijaté 16. júna 2016 (<https://www.consilium.europa.eu/sk/press/press-releases/2016/06/16/epsco-conclusions-lgbti-equality/>)

¹⁰ <https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/2017annualreportonlgbtilistofactions.pdf>

¹¹ <http://fra.europa.eu/en/project/2018/eu-lgbti-survey-ii>

40. Rada víta úsilie agentúry (popísané v jej správe o základných právach za rok 2018) o analýzu javu starnutia obyvateľstva prostredníctvom prístupu založeného na právach a berie na vedomie jej stanovisko, že inštitúcie EÚ a členské štáty by mali v súvislosti s podporou takeého prístupu k starnutiu uvažovať o využívaní európskych štrukturálnych a investičných fondov.

Vyhlásenie Piliera sociálnych práv

41. Rada zdôrazňuje, že vyhlásenie Európskeho piliera sociálnych práv lídrami EÚ dňa 17. novembra 2017 poukazuje na silný politický záväzok inštitúcií EÚ a členských štátov usilovať sa o sociálnejšiu a inkluzívnejšiu Európu.
42. Realizácia Európskeho piliera sociálnych práv je spoločným politickým záväzkom a spoločnou zodpovednosťou EÚ a jej členských štátov.

Ochrana údajov a digitálny svet

43. Rada víta začatie uplatňovania všeobecného nariadenia o ochrane údajov (GDPR) a smernice o ochrane osobných údajov v oblasti presadzovania práva v máji 2018. Tieto legislatívne rámce posilňujú základné práva občanov v digitálnom veku v súvislosti so spracúvaním osobných údajov a voľným pohybom týchto údajov, ako je ukotvené v článku 8 charty, a zároveň uľahčujú podnikanie na digitálnom jednotnom trhu.

44. Rada konštatuje, že digitálny svet – vrátane zvýšeného využívania algoritmov, technológií blockchain, umelej inteligencie a ďalších nových technológií – bude mať naďalej významný vplyv na životy občanov a ich práva. Je dôležité vziať na vedomie, že digitálne riešenia a nové technológie predstavujú tak významné príležitosti na lepšie zabezpečenie základných práv, ako je napr. prístup k spravodlivosti, sloboda prejavu a právo na informácie, ako aj potenciálne riziká, a to aj v súvislosti s ochranou údajov, právom na súkromie, rovnosťou a rešpektovaním ľudskej dôstojnosti.
45. Rada v tejto súvislosti uznáva potrebu posilniť dôveru v nové technológie, ako je napr. umelá inteligencia, a so záujmom očakáva usmernenia, ktoré sa v tejto oblasti majú vypracovať s náležitým zreteľom na chartu.
-